

MAJ 1963 HÄFTE 5

Social- medicinsk tidskrift

FYRTIONDE ÅRGÅNGEN

'Fred på jorden'

Trots sin höga ålder visar påven Johannes XXIII en beundransvärd vitalitet och beslutsamhet. Genom en rad insatser och åtgärder har påven demonstrerat sin suveränitet och sitt oberoende av den katolska hierarkins självtillräcklighet och isolationism. Den encyklika "Pacem in Terris", som påven utgivit till påsken detta år har väckt stor uppmärksamhet och respekt i hela världen. En fransk tidning påpekar att detta var första gången en påve erkänt även icke katolikers, t. o. m. kommunisters rättigheter. En italiensk författare förklarar att denna encyklika totalt ändrar en sekellång tradition inom kyrkan som nu för första gången i modern historia konstaterar en åtskillnad mellan teologi och realitet. En sammanfattning av påvens märkliga dokument på 400 ord distribuerades i Sovjet av Tass, tryckt på sju språk inklusive ryska. Ledaren för den hebreiska kongregationen i USA talar om en profetisk maning till vårt tidevarv och en tysk tidning kallar aktstycket en "semafor för mänskligheten".

Fn:s generalsekreterare U Thant konstaterar:

"Encyklikans innehåll stämmer förvisso väl överens med FN:s syften och målsättningar. Det kommer som en läglig påminnelse om att mänsklighetens öde allttjämt balanserar på gränsen mot en nukleär ödeläggelse. Det kommer att utgöra ett betydelsefullt bidrag till förnyade ansträngningar av alla dem som är övertygade om att den mänskliga rasen förfogar över tillräcklig vishet för att bevara sitt eget släkte — ett släkte som åstadkommit så många lysande resultat inom konst, vetenskap, litteratur och religion.

Låt mig utnyttja detta tillfälle till att frambära min värdsamma hyllning till hans helighet för hans stora vishet, vidsynthet och mod i ett oavbrutet strävande för fredens sak och för mänskligt överlevande."

Några axplock ur encyklikan: "Varje mänskligt samhälle som vill vara välordnat och produktivt måste vara grundlagt på dessa principer, nämligen att varje människa är en personlighet, vilket betyder att hennes natur är förlänad intelligens och fri vilja. I kraft av detta har hon egna rättigheter och plikter, direkt och samtidigt här-

ledande från själva hennes natur, vilken därför är universell, okränkbar och oersättlig."

Varje mänsklig varelse har rätten att i frihet söka sanningen och att uttrycka och förmedla sin mening. För massmedias räkning uppställs det moraliska rekvisitet att de skall användas med "allvarlig objektivitet". Och till journalister och politiska institutioner: "Bruket av förtal är knappast värre än anskåden på allvetenhet."

Inom och mellan nationerna är Guds lag och frihetens natur ett och samma: "Alla människor är lika i sin av naturen givna värdighet." "Framför allt måste varje spår av rasförföljelse elimineras. Inga arroganta former av nationism till höger eller till vänster kan trotsa den moraliska enheten i mänsklighetens familj på dess väg mot juridisk, politisk organisation för hela världens förenande." Människorna lever i en konstant fara att stormen som varje ögonblick hotar, skall bryta lös över dem med fruktansvärd kraft... Även om det är svårt att tro att någon frivilligt skulle ta på sig ansvaret att framkalla sådan förstörelse och sorg som ett krig skulle föra med sig så kan det ej förnekas att den stora förödelsen kan utlösas genom någon okontrollerbar eller oväntad tillfällighet. Rätt och rättvisa, förnuft och humanitet kräver inträngande att kapprustningen upphör, att vapenlagren i skilda länder reduceras proportionellt och samtidigt, att nukleära vapen förbjudas och att en allmän överens-

kommelse om möjligt nås om en progressiv avrustning samt en effektiv kontroll.

En amerikansk tidskrift konstaterar att påvens utomordentliga dokument prisats av alla nationer, fraktioner och organisationer, men med besvikelse måste konstateras — av olika skäl. De afroasiatiska folken applåderar det för dess fördömande av kolonialism och rasförföljelse, de demokratiska länderna för dess framhävande av broderskap, frihet och mänskliga rättigheter. Även kommunisterna hoppas att vända det till sin fördel. En fransk kommunist skriver: "Denna nya katolska dynamik är fördelaktig emedan den måste föra till närmare kontakt med oss." Möjligen kan detta vara orsaken till att påven sedermera avgivit en förklaring som innebär ett bestämt avståndstagande från den kommunistiska doktrinen. En tysk kommentator förklarar att encyklikan innebär ett försök till coexistens mellan eld och vatten. Kommunismen hoppas att avvärja kyrkan och därigenom utsträcka sitt globala inflytande och den katolska kyrkan hoppas avvärja kommunisterna för att bereda väg för kristendomen i den andra hälften av världen. Kvar står dock den sällsamma händelsen att ett universellt giltigt och överinternationellt dokument sett dagen och att detta inte genom en olyckshändelse utan med full avsikt adresserats icke endast till patriarker och kyrkofurstar utan till "alla människor av god vilja". *E. H.*